

stad TIENEN

inleiding

ruimtelijk structuurplan tienen

Juli 2006

opdrachthouder

Erwin Lammens

ruimtelijk planner - planoloog

Danny Polspoel

ruimtelijk planner - stedenbouwkundige

inhoud

<i>I.</i>	<i>Doel .....</i>	<i>4</i>
<i>II.</i>	<i>Structuurplanning en structuurplan .....</i>	<i>4</i>
<i>III.</i>	<i>Algemene inhoud van een ruimtelijk structuurplan.....</i>	<i>6</i>
	<i>1. Subsidiariteitsbeginsel.....</i>	<i>6</i>
	<i>2. Juridische draagwijdte .....</i>	<i>6</i>
	<i>3. Deelstructuren en deelruimten .....</i>	<i>7</i>
<i>IV.</i>	<i>Samenwerkingsverband en procesverloop.....</i>	<i>8</i>
	<i>1. Samenwerkingsverband.....</i>	<i>8</i>
	<i>2. Procesverloop.....</i>	<i>9</i>

I. Doel

Met het opstellen van een ruimtelijk structuurplan wil het stadsbestuur de stad een kader geven voor het toekomstig ruimtelijk beleid. Het structuurplan maakt duidelijk welke de grote lijnen van dat beleid zijn, welke strategische keuzen worden gemaakt en op welke wijze de stad zich wenst te positioneren in Vlaanderen. Een dergelijk beleidskader is in de steeds sneller evoluerende maatschappij met haar steeds veranderende waarden en behoeften noodzakelijk.

Tienen neemt in het kader van een globale en geïntegreerde visie strategische beslissingen over zijn toekomstige ruimtelijke ontwikkeling.

Sinds de goedkeuring van het decreet houdende de ruimtelijke planning van 24 juli 1996 heeft de gemeente een aantal bevoegdheden op het gebied van de ruimtelijke planning. Het decreet geeft een juridische basis aan het ruimtelijk structuurplan op gemeentelijk niveau naast de plannen op gewestelijk en provinciaal niveau. De uitwerking en de vaststelling van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen verduidelijkten nog eens het takenpakket van de gemeenten en de provincies. Het planningsdecreet is geïntegreerd in het nieuw decreet op de ruimtelijke ordening.

Het stadsbestuur gaf de opdracht om een structuurplan op te maken aan de ruimtelijke planners Erwin Lammens, ism Danny Polspoel.

II. Structuurplanning en structuurplan

¹

Doordat onze maatschappij wordt gekenmerkt door een toenemende techniciteit en verwevenheid van de verschillende beleidsaspecten, groeit de behoefte om de maatschappelijke problemen tegemoet te treden. Een gestructureerd ruimtelijk beleid moet het inzicht van de mensen, die beslissingen moeten nemen, vergroten. De methodiek die hierbij gehanteerd wordt heet structuurplanning. In navolging van de Vlaamse overheid (Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen) worden de provinciale en gemeentelijke overheden verzocht na te denken over de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van hun grondgebied.

Structuurplanning is een dynamisch en continu proces van visie- en beleidsvorming dat ruimtelijke kwaliteit nastreeft en gericht is op de realisatie van de voorstellen. Het planningsproces speelt in op de realiteit (problemen en kansen) van elke dag waardoor op ieder moment in het planproces keuzes moeten gemaakt worden. Dit vereist dat er uitspraken gedaan worden met betrekking tot de ruimte.

---

¹ Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, Omzendbrief R0 97/02 over het gemeentelijk structuurplanningsproces, blz. 3, B.S. 28/03/1997

beleidsperiode en een bepaalde ruimte de ruimtelijke visie weer. Deze visie wordt tevens vertaald in een concept over de gewenste ruimtelijke structuur, de beleidsdoelstellingen en de maatregelen om ze te realiseren.

III. Algemene inhoud van een ruimtelijk structuurplan

Volgens het decreet beschrijft het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan de bestaande ruimtelijke structuur, de visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling, de ruimtelijke principes (de ordeningsbeginselen), de gewenste ruimtelijke structuur en de beleidsmaatregelen om deze te realiseren.

1. Subsidiariteitsbeginsel

De inhoud van het ruimtelijk structuurplan Tienen sluit aan op deze van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en van de provincie Vlaams-Brabant en richt zich naar de structuurbepalende elementen van lokaal belang. Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en de omzendbrief RO/96/06 bepalen de taakstellingen die aan het gemeentelijk niveau worden toegewezen.

De verdeling van taken aan de verschillende beleidsniveaus steunt op het subsidiariteitsbeginsel. Dit betekent dat:

- de beleidsmateries worden toegekend aan het geëigend niveau;
- ieder niveau het instrumentarium gebruikt dat aangepast is aan het niveau;
- permanent overleg nodig is tussen de niveaus vermits de materies in verband staan met elkaar.

2. Juridische draagwijdte

Het ruimtelijk structuurplan is enerzijds het kader van het ruimtelijk beleid. Anderzijds is het een instrument om een actief beleid te voeren.

Het formeel document bevat drie delen met een verschillende juridische draagwijdte:

- het INFORMATIEF GEDEELTE omvat het doelgericht onderzoek van de bestaande ruimtelijke structuur, te verwachten evoluties, ruimtelijke potenties, enz. en een probleemanalyse welke gelijktijdig verloopt met de ontwikkeling van een aantal doelstellingen. Dit omvat dus de bestaande ruimtelijke structuur en de prognoses.
- het RICHTINGGEVEND GEDEELTE formuleert de beleids- en actievoorstellen die het resultaat zijn van het toetsen van de doelstellingen aan de ruimtelijke en functionele knelpunten. Dit geeft de gewenste ruimtelijke structuur.
- het BINDEND GEDEELTE tenslotte omvat een aantal concrete beslissingen betreffende de ruimtelijke ordening. Het zijn bindende bepalingen voor alle administratieve overheden.

Alhoewel alle onderdelen een afzonderlijke waarde hebben, vormen zij samen het ruimtelijk structuurplan.

De gewenste ruimtelijke structuur is richtinggevend voor de overheid. De gemeenteraad kan hiervan alleen met een gemotiveerde beslissing afwijken. De bindende bepalingen vormen het kader voor de maatregelen waarmee de gemeente de gewenste ruimtelijke structuur wil realiseren. Het decreet bepaalt dat deze bepalingen bindend zijn 'voor de gemeente en de instellingen die eronder ressorteren'.

Het ruimtelijk structuurplan is geen basis voor de verlening of weigering van een vergunning. Het heeft geen verordende kracht ten aanzien van de burgers. Uitvoeringsinstrumenten hebben wel verordende kracht. Het decreet op de ruimtelijke ordening geeft de uitvoeringsplannen van de drie overheidsniveaus een juridische basis.

Het structuurplan heeft dus geen directe impact op de burger maar is indirect wel bepalend naar de toekomst. De Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (RUP's) moeten immers opgesteld worden conform het structuurplan en zullen wel verordenende kracht hebben voor de burger.

3. Deelstructuren en deelruimten

Het structuurplanningsproces van Tienen heeft het werken met deelstructuren enerzijds en met anderzijds deelruimten als belangrijk kenmerk. Voor een beter begrip van de teksten en de opbouw hiervan geven onderstaande paragrafen een inhoudelijke uitleg.

Deelstructuren

Deelstructuren beschrijven de samenhang tussen gebieden van een gelijke aard: ruimten met een natuurlijk karakter, nederzettingen, ruimten die worden bepaald door economische activiteiten, ruimten gekoppeld aan infrastructuren en aan landschappen. De beschrijving van deze samenhang bevordert het inzicht in de draagwijdte van de ingrepen die nodig zijn om de gewenste ruimtelijke structuur te realiseren. Het structuurplan onderscheidt vijf deelstructuren:

- de ruimtelijk-natuurlijke structuur;
- de nederzettingsstructuur;
- de ruimtelijk-economische structuur;
- de ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur;

De ruimtelijk-natuurlijke structuur vertoont een lage dynamiek. Zij is heel geleidelijk tot stand gekomen en verandert ook slechts zeer langzaam, tenzij menselijke activiteiten natuurlijke processen op gang brengen die op korte termijn reeds effect hebben. Daartegenover staat de hoge dynamiek van de nederzettingsstructuur, van de ruimtelijk-economische structuur en van de verkeers- en vervoersstructuur. Daarin gebeuren de veranderingen veel sneller, al vindt men in de huidige nederzettingsstructuur bijvoorbeeld nog veel van de middeleeuwse patronen terug.

Tussen de deelstructuren bestaan vele relaties. Zo levert de ruimtelijk-natuurlijke structuur de ondergrond of het kader voor bebouwing. De verkeers- en vervoersstructuur kent een grote samenhang met de ruimtelijk-economische structuur en met de nederzettingsstructuur. De keuze voor genoemde deelstructuren steunt voor een groot deel precies op het bestaan van deze relaties.

Deelstructuren verbinden en lopen doorheen de deelruimten. Zij zijn een middel om de samenhang van de Tiense ruimte uit te werken.

Deelruimten

De gemeente is op administratieve basis begrensd en vormt geen ruimtelijk systeem op zich. Doorheen, overlappend of binnen de ruimte van Tienen bestaan verschillende deelruimten. Elke deelruimte heeft typische kenmerken, kwaliteiten en knelpunten. De deelruimten moeten als dynamische en complexe ruimtelijke systemen zonder vast omliggende grenzen worden aangezien. Zij vervullen nu een bepaalde rol in de ruimte van Tienen en kunnen die eventueel ook op hoger niveau spelen. Deelruimten worden gebruikt om de diversiteit van de Tiense ruimte te beklemtonen en uit te werken.

De aanduiding van deelruimten als interpretatie van de bestaande ruimtelijke structuur geeft een belangrijke verbinding tussen het informatief en het richtinggevend gedeelte van het structuurplan. De deelruimten zijn immers niet enkel een gevolg van de kennis van de bestaande ruimtelijke structuur. Ook de noodzaak en de mogelijkheden om een specifiek beleid te ontwikkelen voor een bepaald gebied zijn bepalend.

In het informatief gedeelte wordt aldus de basis gegeven om in het richtinggevend gedeelte een specifiek ruimtelijk beleid voor de deelruimten te ontwikkelen. De selectie in het richtinggevend gedeelte betekent dat voor deze deelruimten een nadere uitwerking gewenst is binnen een samenwerkingsverband tussen alle betrokken actoren.

De ontwikkelingsperspectieven voor de deelruimten zijn onderdeel van het beleidskader voor de nadere uitwerkingen, zoals de ruimtelijke uitvoeringsplannen.

IV. Samenwerkingsverband en procesverloop

1. Samenwerkingsverband

De opmaak van het Ruimtelijk Structuurplan Tienen is een gezamenlijke taak van de gemeente en haar bevolking, de ontwerper, de sectoren en de bovengemeentelijke overheden. Het structuurplan wordt opgemaakt door een extern ontwerper, Erwin Lammens ism Danny Polspoel, in nauwe samenwerking met het gemeentebestuur.

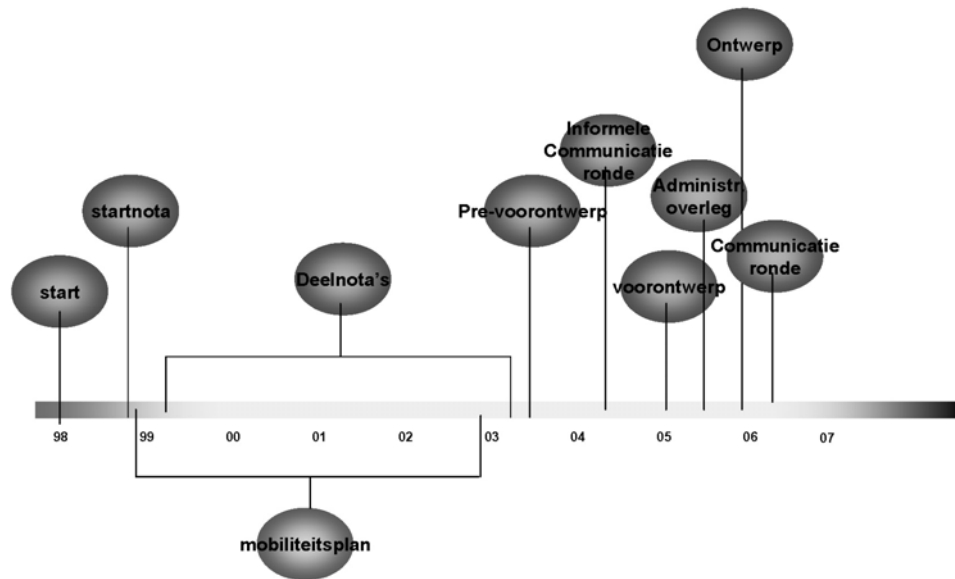
Het belangrijkste forum voor deze samenwerking is de kerngroep. Hierin zetelt een vertegenwoordiger van het College, een vertegenwoordiger van de gemeentelijke administratie en van de ontwerper nl.:

- de schepen van Ruimtelijke Ordening, Marc Honorez
- de stadssecretaris, Luc Janssens
- het diensthoofd Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, Marcia De Gent
- de voorzitter van de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Paul Pans
- de ontwerper, Erwin Lammens ism Danny Polspoel

De kerngroep werkt in voortdurende wisselwerking met de GECORO waarin vertegenwoordigers van de bevolking, van verschillende politieke fracties en van de adviesraden e.d. zitting hebben. De ideeën van de kerngroep worden er getoetst aan de inzichten die leven bij de bevolking en hun vertegenwoordigers.

2. Procesverloop

Bovenstaande figuur geeft aan dat het planproces in 1998 aangevangen is met een startnota, waarna deelnota's opgesteld werden over nederzettingen, economie, mobiliteit en open ruimte. Tegelijkertijd met deze fase werd ook het gemeentelijk mobiliteitsplan opgesteld.

In de loop van 2004 werd een informele communicatieronde uitgevoerd waarin de verschillende deelstudies en het pre-voorontwerp besproken werden door de Gecoro, de raadscommissie Ruimtelijke Ordening en de interne stedelijke diensten. Begin 2005 werd een eerste voorontwerp van het structuurplan afgerond.

Op 14 juli en op 7 november 2005 werd over dit voorontwerp structureel overleg gepleegd met de diensten van de Administratie Ruimtelijke Ordening en de dienst Ruimtelijke Ordening van de provincie.

Op 20 december 2005 werd een aanvang genomen met de officiële procedure tot goedkeuring van het structuurplan door het houden van een plenaire vergadering over het ontwerp van structuurplan.

Onderstaande figuur geeft het procesverloop weer van de goedkeuringsprocedure in de loop van 2006.

